

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicijska je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljke je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2'60, za 1/2 leta K 1'25, v Nemčijo K 3'—, v Ameriko K 4'60. — Posamezne številke 8 vin.

Mene-tekeli.

Nezaslišana draginja tare avstrijsko ljudstvo, cene stanovanj so splezale na tako vratolomno višino, da je delavčev proračun izgubil ravnotežje; cene živil se s silno naglico vzpenjajo kvišku, tako da so ogromne mase delavskega ljudstva obsojene na nezadostno prehrano in na stradanje. Zima je pred durmi in na tisoče očetov je brez dela; na tisoče sirot je brez jela in brez vzgoje. Delavski invalidi in veterani z ro s trepetom v prihodnost. Družabni organizem je razjeden in okužen do kosti: vsepovsod stagnacija in kriza.

V tem kritičnem trenutku je napovedala buržoazija, ki vodi usodo avstrijskih narodov, politični konkurz. Brez odgovornosti, do nezvesti pleše svoj blazni nacionalistični ples in se razposajeno igra z ljudskim zdravjem in usodo narodov. Hidra birokratičnega absolutizma dviga zmerom preširnejše, zmerom predrznejše svojo glavo; na razvalinah parlamenta raste nov fundament države: paragraf 14. Meščanstvu gori dom nad glavami — oči ima, pa ne vidi, ušesa pa ne sliši.

Proletariat, ki preklinja sedanost, se nima bati bodočnosti: stvari dozorevajo in bliža se trenutek, ko bo govoril odločilno besedo.

Poizkus absolutističnega regimenta se bo temeljito ponesrečil: socialna demokracija s svojimi, na stotisoče broječimi organizacijami pojde v boj proti absolutnemu sistemu. Če bo razpuščen državni zbor, požene organizirani proletarijat pred ljudsko sodbo protiljudski zločin, ki ga pred našimi očmi uganjajo

meščanske stranke. Mirnega dela si želimo, zatoorej si pripravljamo na boj!

N. D. O.

Neradi pišemo o N. D. O. na Kranjskem, kajti kdo pa rad piše o nečednih, grdih stvareh?! Vendar kot vestni poročevalci moramo še enkrat dotakniti se N(arodne) D(elavske) O rganizacije), ker nas zadnji dogodki v ti stranki silijo na to.

Ko se je N. D. O. na Kranjskem osnoval, smo se spomnili «Društva za nižje sloje», ki ga je pred nekaj leti ustanovil knjigoveški pomočnik Cirkelbach in katerega edini namen je bil delati med delavstvom zgago. Cirkelbach je bil za zasluge, ki si jih je v liberalni stranki s tem društvom pridobil, imenovan za obč. svetovalec v Ljubljani in seve — kmalu na to pa za knjigovodjo mestne plinarne v Ljubljani... «Društvo za nižje sloje» je koj nato umrlo, kajti g. ustanovitelj Cirkelbachu je že bilo pomagano «med višje sloje»...

Adolf Ribnikar je ustanovil N. D. O. na Kranjskem. Za zasluge je bil povišan iz navadnega živinozdravnika — za tržnega mestnega komisarja pri mestnem magistratu ljubljanskem v osmem činovnem razredu z mastno plačo, dasi ni imel nobenih izpitov za ta posel...

Slavoj Škerlj je postal tajnik N. D. O. v Ljubljani. Hodil je kot tak okoli po shodih. Bil je celo v Zagorju ob Savi. Blatil je soc. demokrate. Danes je dobil službo na ljubljanskem magistratu;

postal je cenilec pri mestni zastavljalnici s plačo 1200 kron...

Pavel Grošelj je bil intimaus Dolfeta Ribnikarja, s katerim sta priredila znano predavanje o potresu na Siciliji v blagodejne namene za ponesrečence v — N. D. O. v Ljubljani. Tudi on je že definitivni profesor na mestnem liceju...

Dr. Moric Rus je bil zvest poslušalec na Ribnikar-Škerljevih shodih pri «Levu» v Ljubljani in drugod. Tudi on je že v službi mestnega magistrata v Ljubljani...

Izkuhar Bergant, borilec za N. D. N. med obrtniki, si je priboril službo — blagajnika pri mestnem magistratu (pri mestni zastavljalnici) s plačo 2400 kron na leto.

Solicitor Est ni nikoli manjkal med pristaši «N. D. O.» — tudi on je že dosegel cilj — službo na mestnem magistratu; postal je likvidator mestne zastavljaluice...

In Ludovik Zadnik?! Gorčič član N. D. O. — tudi on je že prišel na ljubljanski magistrat kot Ribnikarjev adlat...

I. t. d. i. t. d. ... «Rdeči Prapor» je N. D. O. v Ljubljani takole opisal:

«Narodna «Delavska» Organizacija je le nekaka pripravljalnica za prosta mesta na ljubljanskem magistratu; «mečna» je ravno toliko, da magistrat ne prihaja v zadrego pri imenovanjih. Ko bodo službe enkrat napolnjene in ko bodo vsi ti narodni «delavci» preskrbljeni, bo namen organizacije dovršen in organizacije bo konec — čisto po programu.»

Ali naj še kaj dodamo? Skoro ni potreba, kajti kdor hoče, lahko razvidi povsem jasno, da taka organizacija ni za delavce, ki hočejo na sploh boljših razmer v človeški družbi. Edina organizacija za delavce je pač socialno-demokratska, ki ima v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru jasno načrtano pot...

Dr. Oražen.

Kdo je dr. Oražen? Občinski svetnik v Ljubljani, deželni poslanec za ljubljansko mesto, naroden govornik po shodih in — bivši lastnik «narodnega» piva. V lanskim septembrskih dogodkih v Ljubljani je igral veliko vlogo, zlasti se je «proslavil» s krvavo manšeto v dež. zboru. Ponočno je oznanjal boj Nemcem in nemštvu; geslo «svoji k svojim» se je cedilo iz njegovih ust. Kot

lastnik pivovarne Auerjevih dedičev je napovedal boj nemškemu pivu. «Slov. Narod» je v vnetih člankih prinašal hvalospeve na narodno pivo Auerjevih dedičev. Boj Koslerjevemu pivu, boj Leopoldu Tomažiču kot založniku Buđejeviškega piva, boj vsemu, kar ni «narodnega» v zmislu Oražnovega piva... to je bilo dr. Oražnovo geslo po septembrskih dogodkih.

Pred par meseci, pa je prinesel «Rdeči Prapor» vest, da je dr. Oražen svojo pivovarno — prodal nemškemu kartelu, v katerem bo imel glavno besedo zloglasni Kosler, ki je napajal v septembrskih dneh dragonce. «Slov. Narod» je na to notico «Rdečega Praporja» udaril po soc. dem., češ, dr. Oražnu kaj takega predbacivati, je naravnost podlost, lumparija, brezstidnost. Gosp. Malovrh od «Slov. Naroda» je porabil ves arzenal psovki proti soc. demokratom, ker je «Rdeči Prapor» prinesel vest, ki se je te dni izkazala kot resnica. «Laibacher Zeitung» je prinesla inserat, kjer v nemškem jeziku firma «Auers Erben» (to je dr. Oražen) naznanja, da je prodala svojo pivovarno nemški družbi «Union»... «Rdeči Prapor» je ta inserat v slov. jeziku ponatisnil kot dokaz svojih sočasnih trditev. «Slov. Narod» molči; ne prosi odpusčanja za psovke, molči kot grob...

Dr. Oražen... Za moža, pod tem državljskim imenom se ne gre. Brezpomenben je za pametno slovensko javnost. Gre se za tip, ki je med slovensko buržoazijo doma. V besedah velik, goreč narodnjak, preračunan frazer s patosom, ki ga mu ni para — v dejanjih sebičnež, ki gre brez ozira na narodove koristi za lastnimi koristmi, za lastnim blagrom.

Dr. Oražen — tip buržoazije, proti kateri velja bojevati se, da se očisti slovenska javnost grdih peg in madežev.

V imenu carja.

V imenu krvavega batjuške je bilo leta 1908 izvršenih — po ruski uradni statistiki — 2589 smrtnih obsodb. Tretja duma, reakcionarna do kosti, se ne bo mogla odtegniti vtisku krvave številke in konservativni ljudje, stebri sedanje vlade, napovedujejo obračun z groznim pokoljem. Stud nad brezprimerno in nezaslišano krvoločnostjo carjeve vlade jih je dovedel do tega, da bodo predlagali odpravo smrtne kazni. Najzvestejši hlapci zapuščajo s krvjo oškropljenega carja: ostaja mu edini veren prijatelj in tovariš — rabelj.

Boj za svobodo, boj za ljudske pravice terja povsod svoje žrtve, in ni ga naroda, ne dežele, ki ne bi imela svojih mučnikov za svobodo. Toda v takih množicah, ki so bili navdušeni idealisti morjeni nikjer drugod kot na Ruskem; ruski car je v tem oziru prekosil despote vsega sveta.

Časih so carjevi zagovorniki hoteli ločiti osebo carjevo od sistema in predstavljali so Miklavža II. kot duševnega slabiča, ki je plen svojih svetovalcev in informatorjev, pripovedovali so, da je popolnoma nepoučen in da so mu vsa grozodejstva njegovih pomagačev prikrita. Toda odkar je revolucionar Burcev začel objavljati «Dnevnik za carja», je dokazano, da je Miklavž II. duša vladajočega policijskega sistema, kamor prihajajo vsa poročila policijskih špijonov in odkoder izhajajo vse direktive. Miklavž II. je pred vsem svetom osebno odgovoren za težke zločine, ki jih proizvaja njegova vlada in zgodovina bode z gnusom in sramoto obvila spomin tega kronanega morilca.

Kdaj bode konec trpljenja ruskega naroda, kdaj se narod osvobodi carizma, ki mu pije srčno kri? Dolgo življenje okrvavljenemu ruskemu absolutizmu pač ni usojeno: rabelj, najzvestejši carjev kompanjon, hkrati najboljši agitator proti nečloveškemu sistemu.

Stavka na Švedskem.

S švedskega bojišča prinaša «Frankfurter Zeitung» sledeče objektivno poročilo: Pogajanja za poravnavo švedske stavke so pretrgane, ker se sprava ni dala doseči. Spravni poizkus se je izjalovil, boj traja dalje, kajti dolžnost in odločnost, ki je od prvega početka napolnjevala delavstvo, se ni prav nič poglobila in upadla. Generalne stavke seveda ni več. Polovica delavcev se je že pred stirnajstimi dnevi po doseženem sporazumu z delodajalci, vrnila na delo, in le druga polovica nadaljuje kolosalni boj. Toda vsakemu vestnemu opazovalcu švedskih dogodkov je znano, da stavka baš jedro delavske armade, organizirani industrijski delavci, približno 160.000 po številu. — Teden dni so se pogajali s svojim sovražnikom, s švedsko zvezo delodajalcev. Znano je, da je vlada kaj pozno prevzela vlogo posredovala v tem konfliktu. Žal, da se vladnemu zastopniku ni posrečilo doseči sprave. Če iščemo vzroke, se ne da tajiti, da je zveza delodajalcev, ki je od vsega početka igrala silno klavrno glavno vlogo, zakrivila izjalovitev pogajanj. Od svojega brezobzirnega nastopanja proti de-

lavstvu tudi sedaj ni popustila in prisvajala si je pravico, da izključuje delavce po svoji volji. Delavci seveda teh pogojev niso mogli sprejeti. Vpraša se: kaj sedaj? Delavci imajo trdno voljo, da se vojskujejo dalje. Dosedanje prevdarno vodstvo stavke je najzanesljivejši porok, da bi ne nadaljevali brezkoristnega boja, če bi ne imeli utemeljenega upanja na uspeh. Prihodnje dni se vrši konferenca zaupnikov vseh deželnih organizacij; udeležili se je bodo zastopniki iz Norveške, Danske in Finske, da se uredi vprašanje bojnih podpor. Nadaljevanje stavke bo zasekalo Švedski težke rane in že sedaj znaša izguba na milijone. Na posredovanje švedske vlade po svem dosedanjem sodeč ni mnogo računati. V poštev prihaja le še švedsko ljudsko zastopstvo, državni zbor; upati je, da se le-ta spomni svojih dolžnosti napram deželi. — Tako piše meščanski list. Švedski proletarijat bo uspešno izvojeval započete boje, in podjetniki so lahko zagotovljeni, da se je njihov perfidni atentat na koalicijsko pravico in na organizacije delavstva temeljito ponesrečil. Zgostile so se vrste proletarskih organizacij, složnejše, razredno zavednejše in bojevitejše je švedsko delavstvo kot kdaj prej.

Za naš tisk.

Iznova in iznova moramo pripominjati našim čitateljem, naj z vso vnemo delujejo na to, da bo naš tisk kar najbolj razširjen. «Rdeči Prapor» je glavno glasilo naše socialno-demokratske stranke. Število naročnikov pa ni tako, kakor bi moralo biti. Dolžnost vsakega sodruga bi bila, da bi se naročil na «Rdeči Prapor». Kjer tega ne zmore eden, naj bi se vzela dva skupaj... Naš «Naprej» pa bi moral biti povsod doma. 2 K 50 v bi pač lahko dal vsakdo. Mnogo sodrugov bi se tudi lahko naročilo po več izvodov ter jih brezplačno razdajalo tam, kjer še ni tolike zavednosti, da bi kupovali delavski list. Naš tisk je glavno naše orožje. Poostriamo ga!

Delavci! Sodrug! Na delo! Vsak bodi agitator za strankin tisk! Vsi na delo za razširitev «Rdečega Praporja» in «Napreja». Proč z mlačnostjo in proč z izgovori!

Z M E S.

Kranjski deželni zbor. Klerikalci in liberalci so si v laseh. V soboto 9. t. m. so se prav po domače spopadli. Poslanec ljubljanskih srajc

g. Turk je metal smrdljivke (šlinkbombe) po deželni zborni, da je bil neznosen smrad. Razbijal je na činele. Supančič, posl. trgovske zbornice, mu je pomagal. Zato so ju klerikalci izključili od treh sej. Kar biriče so prignali v deželni zbor. Nastal je pretep med biriči in liberalnimi poslanci. Padale so psovke kakor v kaki šnopsariji. Klerikalci imenujejo liberalne poslance za »gostače« ... Ponašajo se prezirljivo, češ, kdo pa nam kaj more — mi imamo moč! Liberalcem je privoščiti to ponižanje, kajti saj ga zaslužijo s svojo politično modrostjo. — Drugače se pa zboruje, da se klerikalcem srce smeje. Trseglav iz galerije psuje, liberalci se pridušajo in žugajo — Nemci se pa smejujejo, češ: le dajte se ... — Vobče pa opozarjamo na podrobnejša poročila, ki jih prinaša »Rdeči Prapor«.

Na Goriškem so doživeli liberalci poraz v splošni in v kmetiški kuriji na celi črti. Bahavost »Soče« se je izkazala v pravi luči. Sedaj naj še v veleposestvu in v trgih pade liberalizem z agrarizmom vred. Da, da, delati zgago med delavci s kakimi N. D. O. znajo liberalci. Ljudstva oteti iz kremljeve klerikalizma pa si sploh ne upajo. — Soc. demokracija je na Goriškem žela prav lepe uspehe. Za 100 % je napredovala!

Češki deželni zbor ni mogel zborovati, ker so si bili nemški in češki poslanci preveč v lasih. Meščanstvo res sploh ne razume drugega kot neumnosti uganjati.

Izvan kartela. Opozarjamo vse naše čitatelje na oglas trdke L. Tomažič, ki ima v zalogi priznано dobro budjejeviško pivo. Budjejeviško pivo je izven kartela, ki je naperjen za podraženje piva! Če že pijemo pivo, sezimo po tistem, ki ni kartelirano!

Tiskovna svoboda v Bosni. Iz za letošnjega kongresa izhaja v Sarajevu organ socialno-demokratske stranke za Herceg-Bosno »Glas Slobode«. Zadnja številka bratskega glasila je bela kot sneg, zapadla je roki nasilnega režima. In s čim se je list pregrešil? V uvodniku je pisal: Poslednji čas so utihnili glasovi o naši ustavi. Kakor čujemo, odlože nje uvedbo in kot opravičilo pripravljajo »veleizdajniško« afero. Stvar je zelo verjetna. Ustavo so obetali, da preslepe ljudstvo, da se ni upiralo aneksiji. Aneksija je gotova, o ustavi sedaj ni več govora. Samodržci v tej deželi ne potrebujejo ustave. Ljudstvo je grdo ogoljufano. Vprašanje je, ali bo ljudstvo vse to mirno trpelo? Ali bo do-

pustilo, da se vladajoči igrajo z njegovimi pravicami? Ne in nikdar ne: Upreti se je s vso ljudsko silo avtokratskim nakanam, zbuditi treba splošno ljudsko gibanje za ustavne svoboščine ljudstva. V tem gibanju bo socialno-demokratska stranka stala v prvih vrstah. Članek poziva na velik protestni shod vseh strank, ki ga sklicuje centralni odbor socialne demokracije. Cenzura je zaplenila ves članek! To je kulturno delo avstro-ogrsko birokracije v anektiranih deželah. Nad vso Evropo je nekaj mesecev vladala vojna nevarnost; ki sedaj avstrijski režim novim državljanom ne more izvajati niti toliko svobode, da bi se ne ozirali hrepenečih oči po ustavnih razmerah v Turčiji.

Vesela zgodba z nemškega »katoliškega shoda«. Na čast udeležencem katoliškega shoda v Vratislavi so pripravili tudi vzlet zrakoplova. Veselje »vnebohoda« s sigurnim povratkom na to grešno zemljo bi si bila rada privoščila tudi dva duhovna svetnika iz Poznanja; pa sreča jim ni bila mila. Najprvo je moral eden obeh duhovnikov zapustiti gondolo, ker je telesna teža obeh pobožnih gospodov presegala normalno težo treh povprečnih ljudi. Balon se je vzpel z zrakoplovcem in eno duhovno posodo kvišku. Po dolgi vožnji je zrakoplov zadel ob drevo in prestrašeni duhovnik je hotel porabiti ta trenotek, da skoči na zemljo. Toda v trenotku se balon zopet vzdigne in le s težavo je zrakoplovec otel duhovnika gotove pogube. Po večurni blodnji v zračnih višinah se je balon zopet približal zemlji na tri metre. Sedaj je »prečastiti« vdrugeč poizkusil svojo srečo in je res — z raztrnimi hlačami in potolčenim obrazom obvisel na grmu. Na avtomobilu, ki je že čakal nanj, se je umaknil prešernemu smehu razposajene množice. Toda balon je, oproščen težkega duhovnega balasta, šinil kot strela v višave in se vzpel 4000 metrov visoko, da se je zrakoplovcu vlila kri. Šele proti večeru je balon padel ob brzojavno napravo, stresel zrakoplovca z znatnimi poškodbami iz gondole in zopet izginil brez sledu. Kakor je zrakoplovec kasneje pripovedoval, se je »prečastiti« ves čas kaj strahopetno obnašal in je ves čas jecljal molitve za srečno rešitev. — Po vsem tem je soditi, da se je zrakoplovstvo duhovnim gospodom močno zamerilo.

Državni zbor se snide 20. oktobra k zasedanju. Na sploh je javnost mnenja, da drž. zbor ne bo deloval. Socialni demokratje sklicujejo povsod shode, kjer zahtevajo, naj državni zbor končno

uredi starostno zavarovanje ter odpre meje, da bo odpomagano industriji in delavstvu.

V Zagrebu se je končala v glavnem razprava proti srbskim «veleizdajalcem». V eni prihodnjih števil se bomo ozrli na rezultat brezmiselne gonje. Za sedaj samo omenjamo: od 53 obtožencev je sodišče spoznalo 31 krivim veleizdaje in jih obsodilo na 184 let težke ječe. — Škandal!

III. Unijski zbor se je vršil od 4. do 9. t. m. v „Delavskem domu“ v 16. okraju na Dunaju. Zbora se je udeležilo 67 delegatov, 20 zveznih funkcionarjev, 5 revirnih tajnikov, 6 zastopnikov strokovnih listov, 2 uradnika centrale in administrator „Rdečega Prapora“ iz Ljubljane. Zvezo nemške „Unije“ v Bohumu je zastopal sodrug Pokorny, avstrijsko strokovno komisijo poslanec Schramel, praško strokovno komisijo sodrug Brožík, moravsko deželno komisijo sodrug Juva, nemško socialno demokratično stranko in klub nemških socialno-demokratičnih poslancev sodrug Reuman, poljsko socialno-demokratično stranko poslanec Daszinski, dunajski okraj Ottakring pa deželni poslanec Volkert. Državni poslanci sodrug Cingr pa je na shodu funkcioniral kot podpredsednik. Zbora so se dalje udeležili še poslanci Seligger, Beer in David. Sodrug dr. Karpeles od Velenakupne družbe za avstrijska konsumna društva se je udeležil razprave o pravovarstvu rudarjev kot član delavskega sveta. Ta zbor je bil poučen za daljši razvoj rudarske organizacije. Tedenski prispevki so se zvišali od 30 na 40 vinarjev, mrliški in solidaritetni prispevek se spojita s tedenskim. Zvišajo se podpore, potovalna brezposelnost in mrliška podpora, le bolniška podpora ostane kot je bila. Zbor je sklenil, da prične Unija izdajati po prvi delegacijski seji slovenski strokovni list kot obligatorično glasilo slovenskih rudarjev 4 krat na mesec. Sprejele so se revolucije za pravovarstvo rudarjev i. t. d. Unija izda stenografični protokol zbora v širih jezikih, v nemškem, češkem, poljskem in slovenskem jeziku, ki ga bo za nizko ceno dobiti pri organizacijah.

S Španskega. Klerikalni listi od „Slovenca“ do „Domoljuba“ so pisali, kako grdo so se obnašali socialni demokratje in anarhisti v Barceloni ob času revolucije, ki je zbuksnila radi gnusnega potlačevanja ljudskih mas. Sedaj pa se vidi šele kdo ogavno in gnusno postopa! Klerikalna vlada sedaj mori in ubija, da je groza. Te dni hočejo

obesiti znamenitega učenjaka in profesorja Frančiška Ferera, ki je eden najdelavnejših protiklerikalcev na Španskem. Revolucijo v Barceloni, ki jo je povzročil pritisk vlade na ljudstvo, hočejo klerikalci izkoristiti, da se iznebe neljubih ljudi. Taka je krščanska ljubezen do bližnjega. Boj tej bandi!

Iz idrijskega okraja.

Shod. Dne 24. oktobra dopoldne se vrši v Idriji pri „Črnem orlu“ javen ljudski shod z dnevnim redom: 1. Položaj v parlamentu. 2. Klerikalci v deželnem zboru kranjskism. 3. Odgovor rudnika na delavske zahteve. — Delavci, pridite vsi!

Zadeva prezidave mestne hiše se je v smislu sklepa občinske seje z dne 8. t. m. oddalo na upravno sodišče, ker je deželni odbor zopet ugodil klerikalnemu rekurzu proti prezidavi. Radovedni smo, če bo dobil konečno Oswald zlati križec od klerikalcev za njegovo politiko, ki dela na vseh koncih in krajih škodo občini.

Občinski sluga I. Bajt gre s 1. novembrom v pokoj; seja je sklenila, da dobi za dve leti po 250 K nagrade od občine. Bomo videli, če bodo klerikalci proti temu vložili priziv, ker je to tudi izdatek iz občinske blagajne.

Klerikalno časopisje od „Slovenca“ do Gostinčarjeve „Naše moči“ se vsak teden zaganja v naše sodruge. Tem farškim cunjam niti krstna imena niso več sveta, zmerjajo in sramotijo, da se kar kadi. Posebno so jim obtičali v želodcu dr. Lončar, Kristan, Straus in Kokalj. Nad zadnjim se klerikalne duše celo zgražajo, ker ima zaradi bolezni službo čuvaja. To res presega vse meje. Socialni demokrat naj bi pri težkem delu izdahnul dušo, klerikalni simulantje, za vsako delo sposobni, pa naj bi posedli vse lažje službe. To bi bilo lepo!

Nesreče v rudniku se sem nekaj časa prav pogosto dogajajo. Dne 11. t. m. se je vsula v jami na hrbet šuta F. Velikajnetu in ga precej hudo poškodovala, drugi dan 12. t. m. pa je zopet pobilo na glavo Burnika. Kolerju pa je v noči od 11. do 12. presekala neka naprava žilo na roki. Vsi trije so potrebovali nujno zdravniške pomoči. Kdo si upa še nadalje trditi, da akord ni ubijalec človeških moči.

Vinsko trgategv priredi društvo „Naprejš“ v nedeljo 24. t. m. v pivarni pri „Črnem orlu“ v

Idriji. Začetek ob pol 8. uri zvečer Lepi bogati vinograd z žlahtnim grozdem in sadjem bo privabil najpoštenješe prijatelje pred sodno mizo. Posetniki vinogradov in uslužbenci bodo morali torej imeti posebno pozornost. Vstopnino, da se sme trgati, če ga nobeden ne zasači, znaša 30 vin. za osebo.

Novo moško in žensko obleko za zimo vsake vrsti ima v zalogi „Obč. kon. društvo“. Člani, preskrbite se za svoje potrebe edino v svoji lastni prodajalni. Nekateri se še zdaj ne držijo tega gesla. Vidi se jih laziti okrog nasprotnikov. To se pravi pljuvati v lastno skledo.

S Štajerskega.

Hrastnik. Zadnjič smo poročali o sanitarnih razmerah pri našem rudniku. Pozvali smo rudniško vodstvo, da naj se odpravijo te nesnažnosti. Danes še enkrat opominjamo na vse te stvari ter zahtevamo, da naj napravijo na vseh omenjenih krajih potrebna stranišča. Obenem pa tudi zahtevamo, da se ta stranišča čedijo in ob gotovih časih praznijo, da ne bode zopet smrad tak, da ne bo moči živeti, kakor je sedaj tuptam. Gospoda rudniškega komisarja opozarjamo na splošno rudniško policijsko naredbo z dne 28. februarja 1895, št. 793 § 166. Tudi bi bilo nujno potrebno, ako bi gospod okrožni zdravnik si enkrat vzel toliko časa, da bi si ogledal ta prijazni okraj. Dela bi našel gotovo dovolj. — Kakšna da se nekatera stanovanja, smo že zadnjič poročali. Gospoda ravnatelja smo tudi opozorili. A ta gospoda nima časa, da bi pregledala tako stvar. Mi smo poročali, da je nekaj stanovanj takih, da preti nevarnost, da se bodo zrušila. Najbrže bo seve tako; dokler se ne zgodi nesreča, toliko časa ne bo popravljeno. Seveda popravi se lahko potem, kadar se je nesreča že zgodila. Ako se rudarjevi družini kaj naredi, saj to gospode ne boli. V neki taki koči stanujejo 4 družine. Da je ta koča bolj podobna razvalinam kakor hiši, kaže sledeč slučaj. Rudar Ž . . . pride iz dela zjutraj izmučen domov, vleže se ter zaspi. Žena ima otroka, ki je 2 meseca star, ravno pri prsih. Naenkrat zagrmí v sobi in strop je na tleh. Posoda je razbita, otrok potolčen, žena skoraj omedli. Mož ves prestrašen hiti k delavskemu zaupniku, proseč ga, naj gre z njima k ravnatelju. Radovedni smo, ali bode vodstvo rudnika plačalo delavcu škodo? Gospoda ravnatelja pa še enkrat opozarjamo, naj vendar sam

ogleda te nedostatke ter napravi red, kajti mi smo prepričani da gosp. ravnatelj o mnogih stvareh sploh ni poučen.

Volitev v rudarsko zadrugo se je vršila dne 10. oktobra t. l. Zmagali smo socialisti s precejšno večino glasov. Voljeni so sodrugi Urlep, Kamplet, Kolman, Jazbec, Bastič, Privšek in Potrpin. V namestništvu so po voljeni sodr. Brinar, Groznik in Kovač ter štirje podporniki. Da so 4 podporniki izvoljeni, prepisati je le cepljenju naših glasov. Naši so zelo subjektivno volili, med tem ko so nasprotniki volili kakor en mož. Pri poznejših volitvah bomo tudi mi morali bolj soglasno voliti. Vendar zmagali smo! Da se je ta trdojava, ki so jo imeli v rokah liberalci, dala porušiti, je bilo treba veliko dela. Naši rudarji so še vedno tako lahkomišelní, da ne poznajo svojih nasprotnikov, kajti človek, kateri je bil včasih tako vnet socialist za strokovno kakor za konsumno društvo, je na mah zapustil vse to ter se podal v meščansko stranko, pričakujoč tamkaj menda boljših časov. Tukajšni rudarji so bili svoj čas dobro organizirani, bili so solidarni, ter edini. V tisti dobi se je z njimi tudi drugače postopalo, plače so bile primeroma boljše. Neki rudar pa je začel rušiti delavsko solidarnost. Podporniki so delali s konsumnim društvom tako, kakor svinja z mehom, vsak je gledal, koliko bi odnesel. S tem počenjanjem, bi konsumno društvo kmalu propadlo. Oni se ponašajo, da so Slovenci ter da »ljubijo svoj narod«. Med rudarji pa rušijo solidarnost, da jih lažje nemškimi kapitalizem izkrišča. Konsumno društvo so pa hoteli izročiti nemškemu kapitalu. Rudarji so pri tej volitvi res napravili svojo dolžnost ter pokazali parkležam, da se zavedajo ter da so odklenkali časi raznim Majcenom in narodnjaški kompaniji. Vaša dolžnost, rudarji, pa bo, da se še tesneje združite ter da pristopite vsi v strokovno in konsumno društvo. Tudi hrastniški rudarji se morajo probuditi.

Iz Trbovelj. (Izkoriščanje bolniške blagajne bratovske skladnice.) V Trbovljah je več let navada, da plačuje bolniška blagajna bratovske skladnice od zdravnika naročena zdravila za lekarno. V letu 1905 in 1906 je razsajala v Hrastniku vročinska bolezen ter je bilo celo vrsto delavcev iz kemične tovarne in steklarne med časom bolezni v trboveljski izolirnici. Bratovsko skladiščni zdravnik, gosp. dr. Berdach, ki je bolnike zdravil, je poslal tovarniški bolniški blagajni v steklaro v Hrastniku dne 11. oktobra 1905 za

zdravila račun za K 11, dne 27. decembra 1905 za K 75, dne 24. marca 1906 za K 259, dne 14. aprila 1906 za K 73, skupaj za K 418; kemični tovarni v mesecu oktobru 1905 za K 163.64, v septembru 1906 za K 23, skupaj 186.64, vse skupaj pa K 604.64, katero svoto so imenovane blagajne tudi izplačale. Bolniška blagajna bratovske skladnice pa je dobila za zdravila leta 1905 v mesecu januarju samo K 5.40, v februarju K 3.20, v marcu K 4.30, v aprilu K 5.40, v maju K 4.60, v juniju K 6.49, v juliju K 4.—, v juliju in avgustu K 6.—, v avgustu in septembru K 10.—, v septembru in oktobru K 11.—, v oktobru in novembru K 6.—, v novembru in decembru K 6.—, skupaj K 72.30; v letu 1906 v mesecu januarju K 6.—, februarju K 6.—, marcu K 6.—, aprilu K 6.—, maju K 6.—, juniju K 5.40, avgustu K 7.—, septembru K 6.40, oktobru K 4.—, novembru K 5.40, decembru K 4.—, skupaj K 134.80. Da je bratovska skladnica pri tej priliki izgubila lepo svotico denarja, je naravna stvar in radi tega je bil odbor primoran, narediti proti temu izkoriščevanju potrebne korake. Razen tega je v Trbovljah še druga vnebovpijoča krivica: če namreč član bratovske skladnice, ki plačuje svoje prispevke za navadnega zdravnika, potrebuje zdravnika bratovske skladnice in če ni iz tistega revira, kamor spada delavec, ga mora isti sam plačati. Proti tej krivici se delavstvo že dlje časa pritožuje. Bil bi le akt pravičnosti, ako bi c. kr. rudniški urad zadevo preiskal in odstranil take krivice.

Iz ljubljanske okolice.

Šiška. Liberalčki, namreč «ta mladi», so prišli v Šiško. K Moharju so sklicali shod ter rotili, da naj se dela, dela in dela proti sovražnikom naprednjakov. Prav tako! Dela naj se, ampak ne samo z besedami, temveč z dejanji v prospeh napredne in demokratične Šiške. Seve: denuncirati železničarje v pokoju, zasmehovati boj delavstva, zabavljati proti trpinom, ki si s težkim delom služimo kruh — to ni ne napredno in ne demokratično! — Tudi v naših vrstah bi bilo treba malo več zanimanja. Prodajalna «Kons. društva za Ljubljano in okolico» v naši Šiški kaže lepe uspehe, vendar, kaj bi se še vse dalo napraviti! Koliko še manjka? Delavci, sodrugi — na delo, da nadomestimo, kar smo zamudili! — Društvo «Vzajemnost» namerava tudi v Šiški ustanoviti odsek, ki naj bi združeval vse šišensko socialno-demokra-

tično prebivalstvo brez ozira na spol in delavsko stroko. Prav je tako! In pridno na delo, da začnemo lepše življenje!

Z Viča. Klerikalno konsumno društvo iz Ljubljane je otvorilo svoje prodajalno na Glincah. To bi ne bilo nič posebnega, kajti čas je že, da se je to društvo tudi enkrat pokazalo na svetlo, dosedaj je tako spalo svoje žalostno življenje v neki kleči v Ljubljani. Ali nekaj drugega je, kar moramo pibiti. Namreč ne sramna agitacija za to prodajalno! Najprej: maša, potem: blagoslov, potem: Krekovo fraziranje — nazadnje pa blatenje prodajalne «Kons. društva za Ljubljano in okolico» na Glincah po čas. «Slovencu». V dopisu iz Tržiča v torkovem «Rdečem Praporju» je bilo povedano, da je **klerikalno konsumno društvo v Tržiču** žalostno **pogorelo** kljub blagoslovom dr. Kreka. «Slovenec» pa vspricho bankerota katoliškega konsuma v Tržiču se drzne še vpiti: le tisto delo je dobro, ki je z Bogom započeto... ter namiguje, češ: v prodajalni «Kons. društva za Ljubljano in okolico» na Glincah še ni z Bogom započelo, tam imajo celo prodajalko, ki svoje dete ni hotela krstiti pustiti... Gospodje okrog «Slovenca»! Primit se za nos ter povejte. ali tržiški konsum ni bil z Bogom započet? Mar ni bil Papov «božji»? Ali morebiti takrat v katoliškem konsumu v ljubljanski Zvezdi ni bilo Boga, ko je šlo že čisto rakovo pot? Ali pri vseh tistih klerikalnih konsumih, ki so šli po vodi, ni bilo Boga? No — resnica je in ostane, če je kje bogokletstvo doma, potem je pri klerikalcih. Za vsako lumparsko počenjanje imajo Boga, Boga in Boga. Če bi ta svojat imela nekoliko pobožnosti v sebi, bi svoje ciganstvo pač pokrivala saj z malo bolj primernim plaščem. — Delavci Viča in Glinca! Proč od te licemerske, ničvredne, hinavske bande. Za poštene delavce je gospodarska organizacija v okrilju «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico» — za Vič in Glince pa ondotna prodajalna, ki se nahaja v Marinčičevi hiši ob Tržaški cesti.

Z Glinca. Klerikalci postajajo vsak dan predrznejši. Zlasti se je to pokazalo ob otvoritvi filialke klerikalnega konsuma. V «Slovencu» so se nape njali, da je bilo grdo. Vpili so, da bo le njih štacuna imela dober tek, ker so jo žegnali. Socialno-demokratična pa seve ne bo imela uspehov, ker je v rokah ljudi, ki ne poljubljajo duhovnom rok!... No — mi se smejemo takemu neumnemu poče-

njanju, kajti predobro vemo, da klerikalen žegen ne drži. Te dni smo zopet zvedeli, da se tudi klerikalni konsum v St. Jurju ob južni železnici na Štajerskem ni mogel vzdržati kljub žegnomo — sel je v konkurz! Je že tako, klerikalni možički. Konsumi ne potrebujejo Krekovih žegnov, ampak pametnega gospodarstva! In tako je pri nas v »Konsumnem društvu za Ljubljano in okolico«. Delavci! Pozor pred klerikalci! Vsi v naše društvo!

Iz Hotederšice.

Velika draginja je nastala. Vse, kar revnejši človek potrebuje, se je podražilo. Vrhutega je letos še slaba letina. Marsikateri oče je v skrbeh, kako bo preživil svojo družino.

Kdo je kriv, da je nastala draginja? Ali mogoče slabe letine, da je povsod pomankanje žita? Ne! V tujih državah: v Rusiji, Rumuniji, v Ameriki je žita dovolj, da se ga sploh niti prodati ne more. Krivi pa so klerikalni poslanci, ker ne pustijo, da bi se iz omenjenih držav k nam žito dovažalo! Niso hoteli, da bi se vsprejela trgovinska pogodba z balkanskimi državami in da bi se odprle meje za živila; vsled tega je nastala draginja. Ljudstvo, sedaj spreglej, kaj delajo za tvoje koristi ti poslanci, ki se jih priporoča s prižnic!

Koliko je onih kmetov na Kranjskem, ki žito prodajajo? Gotovo prav malo. Na tisoče in tisoče pa je onih gospodarjev, ki morajo žito, oziroma moko kupovati. In Gostinčar je pri nas na shodu v farovski veži vpil, da je bil ves slinast: »meje se morajo zapreti, da bo potem naš kmet dražje prodajal žito«. Klerikalci, tudi taki, ki žita ne pridobijo niti za enkrat nesti v mlin, pa so mu mogočno aplavdirali. Ubogi zaslepljenci! Niso se spomnili, kako hud udarec bo to zanje.

Vrana vrani ne izkljuje oči. Tako je tudi pri klerikalnih poslancih. Bali so se zameriti veleposelnikom, grofom in ogrskim Židom, ki žito prodajajo in vsled tega strada na tisoče ljudstva, ki mora moke kupovati za drag denar! Klerikalnim poslancem so ljubši ogrski Židje, kot pa naše ljudstvo, ki jih je volilo v državni zbor. Potem pa še kriče: »Z Bogom za ljudstvo!»

Kakor si kdo postelje, tako bo ležal. Naši klerikalci so si volili za poslanca Gostinčarja, ki drugega ne ve, kakor da posluša dr. Sušteršiča in sedaj imajo za plačo — draginjo. No, drugič ga še volite!

Po toči zvoniti je prepozno. To si naj zapomnijo naši klerikalci. Sedaj tarnajo in zdihujejo, ker je nastala draginja, a ne domislijo si, da je prepozno in da so tudi sami krivi. Kar ste želeli, to ste dobili. Volili bi poslanca, ki bi res kaj delal za vas, ne pa samo škodoval. Enkrat bo menda vas že srečala pamet.

Klerikalne ženice so, menda na župnikovo povelje, o priliki zadnjega soc. demokratičnega volilnega shoda delale grozen nemir okrog hiše, v kateri se je vršil shod. Grozile so celo s pozigoma te hiše, in da je treba soc. demokrate vse pobiti. In vendar socialno-demokratični poslanci so v državnem zboru bili vsi za trgovinske pogodbe z balkanskimi državami, da bi bil cenejši kruh in meso. Klerikalni poslanci, med njimi tudi naš poslanec Gostinčar, pa so bili vsi proti temu. Ravno ljudstvo naj je v oblicah krompir, če ga ima, si je gotovo mislil Gostinčar, ko je glasoval proti odpreti meji. In klerikalne ženice se naj sedaj zopet zberejo skupaj in naj v zahvalo klerikalnim poslancem zapoje »tedeum«, ker so jim podražili moko!

«Naprej!» bi se lahko dobro razširil po naši vasi. Saj je mnogo takega ljudstva, ki mu ne kaže drugam, kakor v tabor soc. demokratične stranke. Vsi, ki se trudimo in mučimo od zore do mraka, v demokratično stranko, kajti ona je delavska stranka! In, kot taki čitajmo »Naprej!«, ki je naše, delavsko glasilo!

Z Jesenic.

Še enkrat bratovska skladnica. I. Krivec nima še dovolj blamaže. Da ne vemo, kaj delamo in kaj zahtevamo, pravi. In vendar smo tako jasno zahtevali pri zadnji seji brat. skladnice zvišanje penzije, ker je polna in aktivna blagajna. Ne delavska stanovanja, razumete, ampak boljše pokojnino. Nikar vendar tako lažljivo ne zavijajte, kakor Čebulj. Toraj boljše penzijo zahtevamo, in ko enkrat to dobimo, pa še delavska stanovanja, ki jih tudi potrebujemo. To je naš namen. Krivec pa pravi, da je naravnost nasproten delavskim stanovanjem. On lahko tako govori, ki ima svojo hišo; kaj mu je mar, če drugi delavci stanujejo po luknjah, bolj podobnim kravjim hlevom kakor pa človeškim bivališčem. Vprašanje nastane, kaj pa hoče vendar Krivec? Premembo pravil, pravi, to se mu zdi še najboljše za delavstvo. Pa ko bi vsaj povedal, katere paragrafe? Mi pa smo prepri-

čani, da še sam ne ve, revežu se menda mešajo pojmi. Mi ga pomilujemo. On noče zvišanja penzije, delavskim stanovanjem je sovražen, kaj hočete tesaraj? Pravijo, da jo je zdaj že pogruntal. Pri prihodnji seji misli namreč, tako se govori, predlagati, naj se namesto delavskih stanovanj in zvišanja penzije podpre s par tisoč kronami katoliški dom, ki je še ves na puf. No, bomo videli!

Nad naš konzum se je spravil jeseniški dopisnik »Slovenca«. Zmešnjave so nastale v klerikalnem konzumu, in to mu je dalo povod za napade. Backi izpregledujejo, čudijo se, kako je pri nas vse ceno, v kler. konzumu pa še dražje kot pri drugih trgovcih. Nevoščljivi dopisnik ne privošči delavcem cenejšega življenja, pa saj se ni čuditi, ker dopisnik ni delavec, ampak duhovnik, ki ne pozna trpljenja, saj živi le od ljudske neumnosti. Pa ljudje izpregledujejo, prihajajo v naš konzum, in se prav nič ne zmenijo, nič jih ne briga, če osel riga, in to je popolnoma prav. Vsak pameten delavec bo kupoval potrebščine tam, kjer je dobro in ceno blago. In to je v našem konzumu za Jesenice in okolico.

Iz stanovanj mečejo razni trgovci naše somisljenike, ki so vstopili v naš konzum. Mi jim povemo, naj pazijo in premislijo, ako ne, bomo prisli z imeni na dan, da se jih bo vedelo delavstvo še bolj ogibati. Tudi s cenami so šli nazaj skoro vsi na Savi, razen klerikalnega konzuma. Mislijo seveda s tem preslepiti sodruge, pa nas ne bodo. Končno nam je pa to tudi prav, bodo vsaj tisti reveži, ki so od trgovcev odvisni, tudi okusili dobroto našega konzuma.

Blíža se zima, slabi časi, posebno pri nas v tovarni. Obstrukcijo nesramnih klerikalcev naših občutimo že pri nas. Blago zastaja, naročil skoro nič, dela se le za naprej za takozvani »lager«. V žičnem oddelku delamo že samo štiri dneve v tednu, pa tudi po drugih oddelkih že zmanjkuje dela. Kako se bomo preživili čez zimo, draginja je vedno večja, in vprašanje življenja nam sili v ospredje. Meje Srbije, Rumunije in drugih držav so zaprte, vsaj deloma, da ne dobimo cenejšega kruha in mesa. Šušterš č-Krkova kompanija pa nagaja parlamentu, da ne more sklepati trgovinskih pogodb. In še se najdejo ljudje pri nas, to so klerikalci, razni Čebulji, Krivci in Bernardi, ki odobravajo počenjanje klerikalnih poslancev. Ali ni to žalostno?

Ustanovili smo si svoj konzum, ki vsaj nekoliko drži nazaj, da ne morejo trgovci skakati s cenami kvišku, in sedaj pa pride katoliški duhovnik

nevoščljiv, da bi se delavstvo ceneje preživelo, in zasmehuje v »Slovencu«, in škoduje delavski napravi, konzumu, ki smo si ga ustanovili teško, da, lahko rečemo, od krvavih žuljev prihranjenimi vinarji. In duhovnik temu škoduje. Ali ni to hudobija. Razlec pa vpijejo, da moramo duhovnike spoštovati. More li kdo imeti spoštovanje do takih ljudi. Ne! Tem ljulem velja boj, boj do skrajnosti!

»Slovenec« in »Naša Moč« se venomer zaganjata z vso besnostjo v novoustanovljeno »Konsumno društvo za Jesenice in okolico« in njegovega ustanovitelja, sodr. Ant. Kristana. Seveda ne pišeta resnice, temveč se poslužujeta laži, natolcevanja in obrekovanja, prav po katoliški navadi! Mi jim povemo za enkrat samo to: sram vas bodi, da se zaganjate tako grdo v zadrugo, ko vendar vaša stranka hoče veljati za tako, ki so ji zadruge in združništvo pri srcu! Zoper trgovce in kramarje »Slovenec« nikoli ne zabavlja! — No, vse klerikalno rovarjenje, vpitje in jamranje ne bo nič zaleгло. Našemu »Kons. društvu za Jesenice in okolico« pristopajo vsak dan novi člani; število 200 smo že dosegli!! Z blagom in postrežbo smo zadovoljni. Da bo pa še vse vsak dan boljše, se razume! Saj smo komaj začeli. Delavci jeseniški! Le tako naprej — brez ozira na levo in desno!

Shod. V nedeljo, dne 10. t. m. smo imeli dopoldne lep shod pri Jelenu. Sodrug Anton Kristan iz Ljubljane je govoril o konsumnih društvih, o napadih klerikalcev na naše »Kons. društvo za Jesenice in okolico«. K debati se je oglasilo vse polno govornikov, ki so izražali veselje nad lepo procvitajočo konsumno prodajalno. Shod je sklenil, da bodi prodajalna v nedeljah zaprta; odprta pa le ob delavnikih od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer. S tem se je tudi storil en korak naprej za Jesenicah. Naša prodajalna (ki jo klerikalci zmerjajo za brezversko), je prva s tem upeljala popolen nedeljski počitek!! Altroché — katoličani! — Opozarjajo se člani, da si nakupijo ob delavnikih vse potrebščine, ker bo ob nedeljah zaprta. — Dalje se prosijo, da vsakdo zahteva čeke za izkupilo. — 10. t. m. popoldne je bil še sestanek na Javorniku pri g. Hkavcu.

Izjava. Na pisanje časopisa »Slovenca«, češ da je poslovodja »Kons. društva za Jesenice in okolico« baje odstopil od službe, povem kato-

liškim gospodom, ki pišejo jeseniške novice, da je lagati greh. Če bodo tako lagali kot sedaj lažejo, pridejo vsi v pekel! Poboljšajte se! — Meni seveda še nikoli ni prišlo na misel, da bi izstopil iz službe, kjer se prav dobro počutim; dela imam dovolj, in na Jesenice sem prišel delat; če „Slovenca“ ni všeč, mi je prav žal, pomagati mu pa za sedaj ne morem! — Prosil bi samo „Slovenca“, naj pometa pred svojim pragom. Slučaj „Papov“ v Trziču mu lahko da dovolj dela! — Fr. Winkelhofer, sklad ščnik „Kons. društva za Jesenice in okolico“.

Iz Trziča.

„Našo Moč“ je Papov tudi speljal na led. V zahvalo, da ga je hvalila, ji je precej naročnine pozabil plačati. Sedaj molči, niti ne spomni se več, da je bil Papov za Našo Moč — trziški „Bog“. Ja, ja, je že tako!

„Domoljub“ je prinesel vest iz Križev pri Trziču, da imamo socialni demokratje veliko veselje, ker je šel katoliški konsum v Trziču v franže. „Domoljubovemu“ dopisniku priporočamo, da ne moremo pomagati, če se je klerikalcem pripetila taka nesreča. Vemo dobro, da bi bil Zabukovec vesel, če bi se socialnim demokratom pripetilo kaj takega, ali pa, da bi vsaj eden od socialnih demokratov bil zraven, da bi se nanj vse zvrnilo. Tako seveda se pa mora že povedati, da je znal Papov, ki je bil poglavar trziških klerikalcev, tako gospodariti, da je nazadnje vsega zmanjkalo — denarja, blaga in kredita! 9 septembra je prišel neki kmet z Goriškega na Brezje. Tam je zvedel, da je trziški konsum šel v franže; takoj jo je mahnil v Trzič k Papovu, da mu naj plača vino, ki ga je poslal za 500 kron. Tudi sodi so bili njegovi. 10. septembra so šli k sodniji, kmet je jokal in preklinjal... Govori se, da jih je mnogo, ki veliko izgube. Pa o tem bomo še poročali, ko bo vse jasno.

Papov je bil svetla zvezda na krščansko-socialnem polju na Slovenskem. Če je prišel na občne zборе Slovenske krščansko-socialne zveze, so zrle vse device vanj kot v posebno čudo iz Trziča. Dr. Krek ga je imel v posebni časti. Dr. Pegan ga je imel za tovariša i. t. d. Sedaj pa molče grobovi. Dr. Krekov žegen se ni izkazal, dr. Peganova modrost se je izkazala... Klerikalci, pometajte pred svojimi pragovi!

Tržiškemu delavstvu! Pripravljalni odbor „Konsumnega društva za Trzič in okolico“ vas pozivlja, da vsi pristopite v novo društvo, ki pojde po isti poti kot bratski konsumi v Idriji, Zagorju, Ljubljani i. t. d. Na delo!

Učenca

za pekovsko obrt sprejme takoj
KONRAD VIDIC, Jesenice-Fužine, Gorenjsko.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg, novega oskubenega K 9-60, koljše K 12—, belo, mehko oskubljeno K 18— do K 24—, snežno-belo, oskubljeno K 30— do K 36— Pošilja franko po povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo poštni stroški. 6—1

Benedikt Sachscl, Lobes 371 pri Plznuj, Češko

Lepa dvonadstropna hiša

2—1

poleg državnega kolodvora v Gorici in
prijazna domačija

blizu Ljubljane sta iz proste roke
in pod ugodnimi pogoji naprodaj.
Ponudbe na L. Tomažiča v Spodnji Šiški.

Mlin v najem

se odda s 1. decembrom t. l.
pod ugodnimi pogoji v idrijskem pred-
mestju. :::: Z mlinarskim obratom
je združena tudi trgovina z žitom.

1—1

Več se izve pri lastniku

Jos. Kogovšku v Idriji.

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko „Union“ ker te ure so najbolj trpežne in natančne, 4 dobe se pri:

19—14

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani
delničar in zastopnik švicarskih
tovarn „Union“ v Blelu in
Genovi.

Ceniki zastonj in poštine prosto.

Izven kartela!

L. Tomažič

priporoča svoje nekar-
telirano budjejeviško
pivo, ki je priznано za
eno najboljših piv.

Opozarja vse tiste, ki jih za-
nima gospodarsko bojevanje
sedanje dobe, da je njegovo
budjejeviško pivo edino, ki
ni v kartelu. Tudi ustanov-
ljena družba „Union“, ki je
prevzela Auerjevo, Kosler-
jevo in Perlesovo pivo, stoji
v kartelu. — Obrniti se je
pri naročilih na

3—1

L. Tomažič

zaloga piva, Sp. Šiška.

24—20
10 zapovedi za zdravje

:: lično tiskane, vpošlje poštnine prosto in zastonj ::
lekarnar Trnkoczy v Ljubljani.
Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Delavci! Čitate!ji!
Podpirajte trdke,
ki se priporočajo
: v „Napreju“ :.

Svoji k svojim!

Vsem delavcem in delavkam občine Moste
in drugod se priporočam za vsa dela, ki spadajo
v čevljarsko stroko. Vsak bo pri meni prav iz-
borno postrežen; delam solidno in po zmerni ceni.

Frane Pipan

čevljarski mojster

Moste pri Ljubljani.

Priporočamo našim gospodinjam pravi: **FRANCKOV**: kavni
pridatek iz zagrebske tovarne.

ANTON BAJEC * umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod trančo 24—22

:: Cvetlični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi. ::

Vrtnarija na Karlovski c. 2. - Zunanja naročila točna.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: »Tri jelke«. — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Največja izbira je samo v „Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, Mestni trg št. 5

Priporočam za jesensko in zimsko sezijo svojo popolnoma sortirano zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dame, dečke, deklice in otroke v najmodrnejših vzorcih in kroju po zmerno nizkih cenah

O. Bernatovič.

Svoji k svojim!

Čevljarski mojster

Svoji k svojim!

Ivan Gačnik

Rožna dolina, obč. Vič

se priporoča vsem delavcem in delavkam občine Vič in drugod za vsa dela, ki spadajo v čevljarsko stroko. Vsak bo pri meni prav izbornostrežen. Delam solidno in po zmerni ceni.

Krasne jesenske novosti

priporoča

24—16

prva in edina slovenska modna trgovina za gospode

Engelbert Skušek

LJUBLJANA

Mestni trg števil. 19.

Austro - Amerikana:

TRST

New - York
New - Orleans
Buenos Ayres
Argentinijska
Rio di Janeiro.

Vozne liste za potnike in izseljence prodaja:

SIMON KMETETZ

Ljubljana, Kolodvorske ulice 26.

Najnovejši in najhitrejši brzoparnik

Martha Washington

24—14 vozi čez Ocean samo 6 dni.

